

Lausunto

15.10.2021

Asia: VN/24936/2021

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY

Vilhonkatu 4 B

00100 HELSINKI

15.10.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)

Suomen matkailualan liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros).

Yleistä

SMAL pitää kannatettavana, että valtiolta jatkaa koronan eniten runtelemien toimialojen tukemista viidennellä kustannustukikierröksellä. Erityisesti matkailualalla vaikeudet jatkuvat jo tehdyistä matkustusrajoitusten poistamisista huolimatta; sisärajavaivonta loppui heinäkuussa 2021

ja 'vältä turhaa matkustusta' -suositus poistui 15.9. Suomeen suuntautuvaa matkustusta rajoitetaan kuitenkin edelleen terveysturvallisuuteen liitettyillä rajoituksilla, näillä näkymin ainakin vuoden 2021 loppuun saakka. Ulkorajojen osalta valvontaa on jatkettu kuukaudesta toiseen, eikä tiedossa ole mitään aikataulua niiden purkamiseksi.

Matkailuala odottaa siis edelleen kansainvälisen matkustuksen käynnistymistä. Etenkin kansainvälisen matkustuksen parissa toimiville yrityksille on luonteenomaista se, että tuotannon valmistelu vie vähintään viikkoja, usein kuukausia. Voimassa olleet ja edelleen voimassa olevat matkustusrajoitukset eivät ole mahdollistaneet toiminnan merkittävää käynnistämistä ja henkilökunnan töihin kutsumista, mikä on hidastanut tuottavan liiketoiminnan aloittamisen. SMALin jäsenistöltään keräämien tietojen mukaan arvio matkatoimistomyynnistä syyskuussa 2021 oli vain noin vaatimattomat 30 prosenttia syyskuun 2019 myynnistä. Syyskuun alustavat tiedot osoittavat, että henkilöstöä on ryhdytty kutsumaan takaisin töihin. Matkatoimistoilta kerättyjen tietojen mukaan syyskuussa työssä oli noin 60 prosenttia näiden yritysten henkilöstöstä. Jos myynti laahaa kuitenkin pitkään matalissa luvuissa, ei yrityksillä ole ilman kustannustukea mahdollisuutta pitää henkilöstöä töissä.

Kansainvälistä matkailua ei polkaista pystyyn täysipainoisesti vielä pitkään aikaan, sillä koronan vaikutukset ovat sen konkreettisten vaikutusten lisäksi myös psykologisia. Pitkään voimassa olleet matkustusrajoitukset ja päättäjien yleinen matkustusnegatiivinen kanta ovat vaikuttaneet suomalaisten matkustusintoon. Vaikka rajoituksia joiltain osin puretaan, ala tarvitsee kuitenkin myös positiivista viestintää viranomaisien puolelta. Tätäkin taustaa vasten on oikeudenmukaista, että matkailualaa tuetaan vielä ainakin viidennen kustannustukikierroksen verran. Tukea tarvittaisiin alalla vielä ainakin vuoden 2022 alkuun saakka.

Esitysluonnoksen mukaan kustannustuen enimmäismäärä olisi tukikaudella miljoona euroa yritystä kohden ottaen kuitenkin huomioon, ettei Euroopan komission hyväksymän puitetukiohjelman (SA.56995(2020/N) nojalla myönnettyjen yhteenlaskettujen tukien yritysکوhtainen yläraja ylity. Esitysluonnoksessa ei selkeästi tuoda esiin, mikä tämä yläraja on. Katsomme, että tämä keskeinen tieto tulisi tuoda selkeästi esiin esityksessä.

Puiteohjelman mukaisesti yritysکوhtaista ylärajaa laskettaessa otetaan huomioon kaikki yksittäisen yrityksen ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yritysten saamat tuet, jotka on myönnetty edellä mainitun Euroopan komission päätöksen nojalla. Mikäli yritysکوhtaisen tai etenkin konsernikohtaisen tuen yläraja olisi hyvin matala, matkailualan suurimmat yritykset ja työllistäjät jäisivät täysin tämän tukikierroksen ulkopuolelle. Ottaen huomioon matkailuyritysten haasteellinen taloudellinen tilanne, tämä estäisi näiden yritysten mahdollisuuden kutsua lomautettua henkilöstöään takaisin töihin. Näille yrityksille syntyy kiinteitäkin kuluja jatkuvasti ja ihan samalla tavalla kuin pk-sektorin yrityksille. SMAL katsoo, että kustannustuki V:n täytyy kohdistua myös toimialan suuriin yrityksiin, joiden merkitys koko suomalaisella matkailuteollisuudelle on suuri. SMAL pitää siten äärimmäisen tärkeänä, että niin yhteenlaskettavien tukien enimmäismäärä kuin myös tukikohtainen enimmäismäärä nostetaan 10 miljoonaan euroon.

Pykäläkohtaiset kommentit

5e §. Matkailu- ja ravintola- sekä tapahtuma-alan ja liiketoimintarajoitusten alaiset yritykset

1 momentti

SMAL pitää hyvänä, että lakiin ehdotetaan lisättävän lista toimialoista, joilla toimivat yritykset voivat hakea kustannustukea. Kyseessä olevat alat ovat kärsineet eniten koronapandemiasta, ja erityisesti matkailuala kärsii yhä edelleen pandemian vaikutuksista.

2 ja 3 momentit

SMAL kannattaa sitä, että kustannustukea voitaisiin myöntää myös yrityksille, jotka eivät toimi nimetyillä toimialoilla, mutta joiden toimintaan suoraan tai niiden merkittävään asiakaskuntaan on kohdistunut julkisoikeudellisia rajoituksia. SMALin jäsenistä muun muassa linja-autojen tilausliikenne sekä varustamoiden matkustajaliikenne toimialoina ovat kärsineet ja kärsivät edelleen rajoituksista, jotka kohdistuvat alan merkittävään asiakaskuntaan. Linja-autojen tilausliikenteelle ei ole ollut kysyntää, koska muun muassa matkustusta ja tapahtumia on rajoitettu erilaisilla toimilla.

Olisi kuitenkin selkeyden kannalta perusteltua, että esimerkiksi linja-autojen tilausliikenne lisättäisiin 1 momentin tukikelpoisten toimialojen listalle.

6 momentti

Esitysluonnoksen mukaan kustannustuki V:n kausi olisi 1.6.-30.9.2021 ja vertailukausi 1.6.-30.9.2019. SMAL katsoo kuitenkin, että kuten edellä on tuotu esiin, kriisi ei ole vielä matkailuyritysten osalta ohi. Sen vuoksi tukea tarvittaisiin vielä ainakin vuoden 2021 loppuun saakka. Tukikausi V voisi olla esitetty ajanjakso, mutta samalla tulisi jatkaa valmisteluja kustannustuen kuudennesta kierroksesta aloille, joiden toimintaa selkeästi rajoitetaan vuoden 2021 loppuun saakka.

SMAL pitää perusteltuna sitä, että yritykselle voitaisiin maksaa kustannustukea sillä edellytyksellä, että sen liikevaihto on laskenut tukikautena enemmän kuin 30 prosenttia.

Lopuksi

SMAL on tyytyväinen, että valtio on myöntänyt kustannustukea koronapandemiasta kärsivälle matkailualalle. Matkailuteollisuus on hyvin kansainvälinen ja kilpailtu toimiala. Mikäli suomalaisia matkailuyrityksiä ei tueta riittävän pitkään ja siten, että niillä on mahdollisuus selvittää siihen saakka,

että kansainvälistä matkustusta rajoittavat tekijät poistuvat, niiden kilpailukyky kansainvälisiin kilpailijoihin nähden heikkenee. Myös Suomen maine ja houkuttelevuus matkakohteena ovat suuressa vaarassa. Yhä edelleen jopa monilla eurooppalaisilla matkailuammattilaisilla on se käsitys, että Suomeen ei pääse matkustamaan. Niin kauan kuin tällaisten näkemysten oikaisemiseen ei saada Suomen valtion taholta nykyistä jämäkämpää otetta ja selkeämpää viestiä, ja niin kauan kuin kansainvälistä matkustusta rajoitetaan, pitää valtion jatkaa tilanteesta kärsivien yritysten tukemista.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti

Tarja Luoma

Toimitusjohtaja

Lakimies

Mäki-Fränti-Uro Leena
Suomen matkailualan liitto ry SMAL